

Muhasebe Eğitimi Alan Bireylerin Muhasebe Mesleğine Yönelik Turizm Sektöründe Çalışma Niyetleri

Kaan Berk DALAHMETOĞLU¹ 0000-0003-3044-0480

Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü Doktora Öğrencisi, Türkiye
kaanberkdalahmetoglu@gmail.com

Article Type: Research Article

Vol 5 (Issue 2) 2023: 129-137

 10.5281/zenodo.10257068

Cite as: Dalahmetoğlu, K (2023). Muhasebe Eğitimi Alan Bireylerin Muhasebe Mesleğine Yönelik Turizm Sektöründe Çalışma Niyetleri Qantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences, 5 (2) , 129-137. Doi: 10.5281/zenodo.10257068

Received: 21.08.2023

Revised: 01.11.2023

Accepted: 04.12.2023

Özet

Küreselleşen dünyada faaliyetlerini sürdüren işletmeler, sürekliliği sağlayabilmek ve rekabet avantajını yakalayabilmek için bir takım bilgi ve istatistiklere ihtiyaç duymaktadırlar. İhtiyaç duyulan bilgilere erişmenin yolu muhasebe sisteminden ve nitelikli muhasebe çalışanlarından geçmektedir. Vasıflı muhasebe meslek elamanları iyi bir muhasebe eğitimi almış ve kendini geliştirmiş olan kişiler olarak nitelendirilmektedir. Turizm sektörü, içerisinde pek çok alt sektör barındıran bir sektördür. Bu sektörde kullanılan muhasebe bilgi sistemi ve istihdam edilen nitelikli personeller finansal açıdan sağlıklı bilgileri elde etmeye odaklanmaktadır. Turizm işletmelerinin finansal durumu ve yapısı, bütçe planlaması, işletme faaliyetlerine yönelik karar verme süreci ve yönetim politikalarının oluşturulması iyi bir muhasebe sisteminden ve nitelikli personeller vasıtasıyla oluşmaktadır. Bu çalışma muhasebe eğitimi almış olan bireylerin turizm sektörüne yönelik tutumlarını tespit etmek ve bu tutumlarının turizm sektöründe çalışma niyetlerine etkisini ortaya koymak amacıyla ele alınmıştır. Çalışma grubu olarak 30 kişilik bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Mülakat tekniği ile elde edilen veriler betimsel analiz ile çalışmaya aktarılmıştır. Araştırma sonucunda; kişilerin turizm sektörüne yönelik muhasebe elamanı olarak çalışmalarına etki eden faktörler belirlenmiştir. Bu faktörlerin ortadan kaldırılması sonucunda katılımcılar turizm sektöründe muhasebe meslek elamanı olarak istihdam edilebileceklerini vurgulamışlardır.

Anahtar kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Turizm

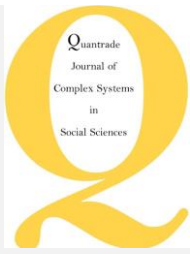
Intentions of Individuals Receiving Accounting Education to Work in the Tourism Industry in the Accounting Profession

Abstract

In order to ensure continuity and gain a competitive advantage in the globalized world, businesses require a range of information and statistics. Accessing the necessary information relies on the accounting system and qualified accounting professionals. Qualified accounting professionals are considered individuals who have received proper accounting education and have developed themselves. The tourism industry is a sector that encompasses various subsectors. The accounting information system used in this sector, along with the employment of qualified personnel, focuses on obtaining financially sound information. The financial status and structure of tourism businesses, budget planning, decision-making processes regarding business operations, and the formulation of management policies all rely on a robust accounting system and qualified personnel. This study aims to determine the attitudes of individuals who have received accounting education towards the tourism industry and to elucidate the impact of these attitudes on their intentions to work in the tourism sector. A study group of 30 individuals was formed for data collection, employing interviews as the research technique. The data obtained through interviews were analyzed descriptively. The research results identified the factors influencing individuals' decision to work as accounting professionals in the tourism sector. Participants emphasized that once these factors are addressed, they would be willing to work as accounting professionals in the tourism sector.

Key words: Account, Accounting Education, Tourism

¹ Corresponding Author kaanberkdalahmetoglu@gmail.com

1. Giriş

İşletmeler giderek artan ekonomik sorunlara karşı bir büyüme süreci içerisinde. İşletme yönetiminin asıl görevi, artan ekonomik sorunlara karşı işletmelerin yaşamlarını sürekli kılmaya ve gelişmeleri için uygun koşulları sağlamaktır. Fakat yöneticilerin işletmenin amaçları doğrultusunda bu görevi başarılı bir şekilde yerine getirmelerinin ana koşulu yönetim süreci için gerekli bilgileri sağlamaktır. Bu bağlamda işletme yöneticilerine karar vermelerine olanak sağlayacak bilgi sistemine ihtiyaç duyulmaktadır (Acar ve Tetik, 2013). İşletmelerin değişen ihtiyaçları ve zorunlulukları karşılamak üzere ortaya çıkan parasal durumların bilgi sistemi ile yöneticilere aktarılması muhasebe bilgi sistemi ile gerçekleşmektedir (Hassan, 2022; Yavuz, 2014). İşletmelerin hacmi ve kuruluş yapısı fark etmeksizin faaliyetlerinin büyük bir kısmı mali işlemlere neden olmaktadır. Bu durum işletmelerin kaynaklarında ve varlıklarında değişim meydana getirmektedir (Acar ve Tetik, 2000). Karmaşık olan işletme faaliyetlerinin düzenlenmesi ve belirli kurallar çerçevesinde oluşturulması muhasebe sistemi ile olanaklı olmaktadır (Ganyam ve Ayoor, 2019). Bu bağlamda muhasebe; işletmelerin faaliyetleri sonucunda; kaynaklarının oluşumunu, kullanımını, kaynaklarda meydana gelen artış ve azalışları finansal açıdan inceleyen ve ilgili birim veya kuruluşlara ileten bir bilgi sistemidir (Sevilengül, 2003).

Muhasebe bilgi sisteminin eksiksiz ve aksamadan çalışması muhasebe eğitimi almış nitelikli personellerden oluşmaktadır (Pu, Shengwei, Shufang ve Xiaolei, 2009). Muhasebe bilgi üretme süreci, insan yeterliliğine ihtiyaç duyan bir sistemdir. Bu sistemin eğitilmiş personeller tarafından yönetilmesi o şirketin mali olaylarını daha net ve doğru yönetmesini sağlamaktadır (Gönen, 2007). Muhasebe, turizm işletmeleri için hayati bir rol oynamaktadır. İşletmelerin mali kaynaklarının doğru bir şekilde yönetilmesi, finansal raporlamaların yapılması ve vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için etkili muhasebe uygulamaları gerekmektedir (Bekci, Altunay ve Köse, 2022).

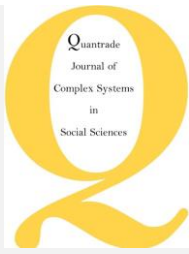
Turizm sektörü, günümüzde hızla büyüyen ve gelişen bir sektördür (Yıldız, 2011). Bu sektörde faaliyet gösteren işletmeler, başarılı olabilmek ve rekabet avantajı elde edebilmek için nitelikli personele büyük ihtiyaç duymaktadır (Gönen, 2007; Çılgınoğlu, 2018). Nitelikli muhasebe personeli, finansal verileri analiz edebilme, değerlendirebilme, mali tabloları hazırlayabilme, maliyet analizleri yapabilme, bütçe yönetimi ve stratejik karar alabilme gibi becerilere sahip olmaktadır. Ayrıca, turizm işletmelerinin farklı hizmet birimleri ve maliyet merkezleri bulunabileceği göz önüne alındığında, muhasebe personeli bu farklı birimlerin bütçeleme ve raporlama süreçlerini koordine ederek muhasebe kullanıcılarına doğru bilgiyi doğru zamanda vermektedir.

Yüksek kaliteli hizmet sunumu, rekabet avantajı, müşteri memnuniyeti, inovasyon, gelişim, iş verimliliği ve sosyal kar gibi faydaların sağlanmasında nitelikli personelin rolü büyüktür. Nitelikli personelin pandemi sonrası gelişen ihtiyaçları doğrultusunda iş tanımlarının yeniden yapıldığı (Ulusoy ve Civek, 2020) ile kadınların iş hayatında daha fazla yer almalarının teşvik edilmesi (Civek ve Ulusoy, 2021) gibi hususlar gündelik yönetim fonksiyonları içinde yer almaktadır. Eğitimli ve nitelikli muhasebe personelinin de turizm işletmelerine katkı sağlaması turizm işletmelerine büyük bir avantaj sağlar. Bu bağlamda muhasebe eğitimi almış kişilerin turizm sektöründe kariyer yapma niyetlerinin tespit edilmesi ve bu niyetlerinde olumsuz durumlar varsa altında yatan sorunların araştırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Muhasebe eğitimi alan bireylerin nitelikli personel olarak turizm sektöründe istihdam edilmesinin altında yatan sorunların tespit edilmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerileri getirilmesi de amaçlanmaktadır.

1.1 Muhasebe Mesleğine Genel Bakış

Türk Dil Kurumu (TDK)'a göre muhasebe; “hesap işlerinin yürütüldüğü yer, hesap işleriyle uğraşma, hesaplaşma, karşılıklı hesap görme” şeklinde ifade edilmiştir. Sevilengül, (2005)' e göre ise muhasebe; bir organizasyonun kaynaklarının bileşimini, nelerden oluştuğunu, bu kaynakların nasıl kullanıldığını, organizasyonun faaliyetleri sonucu bu kaynaklarda meydana gelen artış veya azalışları, aynı zamanda organizasyonun finansal durumunu açıklayan bilgileri üreten ve bu bilgileri ilgili herkese, kurum ve kuruluşlarla paylaşan bir bilgi sistemidir. Özkan, (2020)'e göre muhasebe, mali işlemleri sistematik olarak kaydeden, sınıflandıran, özetleyen ve yorumlayan bir süreçtir. Bu süreç sonucunda, işletmenin sahipleri, yöneticileri ve ilgili taraflar için işletmenin mali durumu hakkında anlamlı ve yararlı bilgiler sunar. Bu bağlamda Muhasebe, işletmeler için bir dizi önemli nedenle kritik bir rol oynamaktadır.

Artan rekabet ortamı, günümüzde hızla büyüyen işletmelerinin faaliyetlerini karmaşıklaştırmış ve yönetimin doğru ve güvenilir finansal bilgilere olan ihtiyacı artırmıştır (Ersoy, 2014). İşletme sahipleri ve yöneticileri, varlıklarını korumak, hataları ortadan kaldırmak ve işletme politikalarını değerlendirmek için doğru bilgilere ihtiyaç duymaktadır. İşletme yöneticileri için, bilgi olmadan ileriye dönük planlama, uygulama ve kontrol etme yeteneği zorlaşmıştır. Bu bağlamda,

doğru, güvenilir ve zamanında bilgilere dayalı kararlar alınabilmesi için işletme içinde etkin bir muhasebe organizasyonunun oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Kurtcebe, 2008). İşletmelerin güvenilir finansal bilgilere erişim sağlaması; yönetim süreçlerinin desteklenmesinde, stratejik karar verme sürecinde kullanmasında, bilginin ihtiyaçlara uygun bir şekilde üretilmesinde, işletme sahipleri ve yöneticilerinin ileriye dönük planlarını etkili bir şekilde oluşturmasında büyük önem taşımaktadır (Yay Özer, 2023). Günümüz şartlarında işletmelerin finansal durumları toplumun pek çok kesimi tarafından talep edilir hale gelmiştir. Muhasebe işlemleri sonucunda elde edilen bilgiler bireyler, kurum ve kuruluşlar için önemli hale gelmiştir. Bu bilgiler; hissedarlar, yatırımcılar, işletme çalışanları, kredi ve finansman kuruluşları, devlet, sektörde bulunan diğer işletmeler açısından önem arz etmektedir (Demirkan, 2001).

Firmalar, elde ettikleri gelirler karşılığında devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarını belirlemek, ortaklara dağıtılacak kâr tutarını saptamak, işletmenin başarı durumunu değerlendirmek ve yatırım yapma kararını vermek gibi nedenlerle karlarını hesaplamak zorundadırlar. Muhasebe, işletmelerin finansal durumlarının izlenmesini, belirlenmesini, yorumlanmasını ve kaydedilmesini sağlayarak vergi ödemelerinin hesaplanmasında, kar dağıtımında ve yatırım kararlarında önemli bir rol oynamaktadır (Yıldız, 2013).

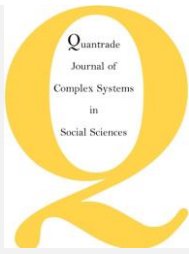
İşletmelerin finansal nitelikteki olaylarını kaydetme, sınıflandırma, özetleme, analiz etme, yorumlama ve raporlama buna bağlı olarak finansal tablo, beyanname oluşturma gibi faaliyetler muhasebe meslek konusunun içeriğini oluşturmaktadır (Kutlu, 2008). Muhasebe mesleği, işletmelerin finansal kayıtlarının ilgili taraflar tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde tarafsız, zamanında, bağımlı ve bağımsız bir şekilde yürütülmesini içerir. Bu meslek, işletmelerin finansal bilgilerini doğru ve güvenilir bir şekilde kaydedip raporlamak için muhasebe prensiplerine ve standartlarına dayanır (Yıldırım, 2018). Muhasebe standartları, finansal bilgilerin hazırlanması ve sunulmasında tutarlılık ve güvenilirlik sağlamak amacıyla kılavuz niteliğindedir. Bu standartlar, muhasebe uygulamalarını bir çerçevede düzenleyerek; finansal tablo kullanıcılarının bilgilere güvenmelerini, farklı işletmelerin mali sonuçlarını karşılaştırmalarını ve finansal analiz yapmalarını kolaylaştırmaktadır. Böylece işletmelerin ve yatırımcıların daha iyi kararlar almalarına yardımcı olur ve finansal piyasaların şeffaflığını artırır. Bu nedenle, muhasebe standartları finansal bilgilerin güvenilir, doğru ve karşılaştırılabilir olmasını sağlayarak iş dünyasında önemli bir rol oynamaktadır (Yılmaz, 2007).

Muhasebe mesleğinde ele alınan konular, 3568 sayılı kanun tarafından belirlenmektedir. Bu kanun, muhasebe mesleğini sadece vergi tespitine odaklanan bir meslek olarak değil, aynı zamanda çeşitli kâr dağıtım, yatırım politikalarının belirlenmesi ve mali kararların alınması gibi sorumlulukları da içeren bir meslek olarak görmektedir (Kutlu, 2008). Civelek ve Durukan (1997) tarafından ise, muhasebeci, mesleki kurallar çerçevesinde sadece müşteri potansiyeline sahip şirketlere veya bireylere değil, aynı zamanda mali hesaplarla ilgili hizmet talep eden herkese hizmet veren bir profesyoneldir. Ayrıca muhasebeci, kazandığı bilgi, beceri ve tecrübeleri eğitim ve pratik yoluyla elde ederek, tüm bu birikimleri aktaran bir uzman olduğu ifade edilmiştir (Civelek ve Durukan, 1997). Sürmen (1998) tarafından, muhasebe mesleğinin konusu 6 madde olarak ifade edilmiştir. Bunlar; alacak ve borç ilişkilerinin izlenmesi, işletme yönetimine yardımcı olunması, işletmeye ilişkin sonuçların takibi ve kontrolü, işletmeye ilişkin istatistik oluşturulması, işletmeye ilişkin muhasebe kayıtlarının ispat aracı olması, denetleme aracı olmasıdır.

1.2 Muhasebe Eğitimi

Teknoloji, ekonomi, ve bilimde ortaya çıkan hızlı değişimler, eğitim sistemini çağın gereksinimlerine uyum sağlayacak şekilde yeniden tasarlamayı zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda muhasebe, bu dönüşümün gerekli olduğu alanlardan birini temsil etmektedir (Çelik ve Ecer, 2009). Günümüzde işletmeler, faaliyet alanlarını genişletme isteklerini gerçekleştirmek ve kurumsal bir yapı oluşturmak için etkili bir yönetim anlayışına ihtiyaç duymaktadır. Bu başarılı yönetim anlayışının oluşturulmasında önemli bir rol oynayan unsurlardan biri de muhasebedir. Birçok işletme artık muhasebe çalışanlarını daha profesyonel ve kendini geliştirmiş bireyler arasından tercih etmektedir (Tosunoğlu vd., 2018). Yüksek seviyedeki profesyonellik ve gelişim, etkili bir muhasebe eğitimini almış olmakla mümkün hale gelmektedir (Cantürk, 2022).

Muhasebe meslek mensuplarına, çevresel faktörleri fark edebilme, ortaya çıkan sorunları belirleme ve bu sorunlara yönelik çözümler üretme yeteneklerinin kazandırılması için muhasebe eğitimini önemli bir unsurdur (Persson, 2016). Muhasebe eğitimini ilişkili olduğu alanlar ile (üretim, işletme, finans, hukuk, pazarlama, istatistik vb.) desteklenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda muhasebe meslek mensuplarına kazandırılan bilgi ve becerilerin uygulamada sürdürülmesi de ayrı bir öneme sahiptir (Kalmış ve Yılmaz, 2004). Muhasebe eğitiminin amacı, öğrencilere muhasebenin temel kavram ve ilkelerini kazandırmakla birlikte, öğrencilerin bilgi oluşturma sürecine katkıda bulunmasını, bilginin doğruluğunu kontrol etmesini ve analiz ederek yorumlamasını sağlayarak karar alma aşamasında kullanmalarını sağlamaktır (Kelly, Davey, Haigh, 1999; Zaif, 2004; Şengel, 2010). Ayrıca muhasebe eğitiminde, öğrencilere işletmeler için hangi bilgilerin

önemli olduğunu, bu bilgilerin nasıl ve hangi şekilde kaydedileceğini, nasıl sınıflandırma yapmaları gerektiğini, bu bilgilerin doğruluğunu nasıl denetleyeceklerini, denetlenen bilgilerin nasıl raporlar halinde düzenleneceğini, raporlanan bilgilerin karar alma süreçlerinde nasıl kullanılacağını ve nasıl uygulanacağını öğretmeyi hedefler. Bu bağlamda öğrencilere, işletmenin gelirleri, giderleri, varlıkları ve borçları gibi önemli verilerin incelenmesini, işletmelerin finansal sağlıklarının değerlendirilebilmesi gibi gerekli olan bilgilerin aktarılması sağlamaktadır (Süer, 2007).

Muhasebe eğitiminde belirlenen hedefe ulaşmak için, eğitim sürecinde etkili olan tüm unsurların, hedefe hizmet edebilecek kaliteye ve niteliklere sahip olması gerekmektedir (Kaya ve Daştan, 2004). Muhasebe eğitiminin kalitesini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Ancak, bir eğitim sisteminin etkinliği, öğrenci, öğretmen ve öğretilen unsurların belirli bir hedefe doğru uyumlu bir şekilde ilerlemesine bağlıdır (Aydoğan, 2018).

1.3 Türkiye’de Muhasebe Eğitimi

Türkiye’de muhasebe eğitimi örgün ve yaygın eğitim kurumları aracılığıyla verilmektedir (Kaya, 2019). Örgün olarak verilen muhasebe eğitimleri, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları tarafından verilirken yaygın öğretim olarak da muhasebe meslek örgütleri, halk eğitimi merkezleri tarafından verilmektedir (Soylu, 2014). Muhasebe eğitimi, ortaöğretim aşamasında örgün eğitim kapsamında; ticaret meslek liseleri ve çok programlı liselerde, yaygın eğitim kapsamında ise halk eğitimi merkezleri tarafından verilmektedir. Yükseköğretimde muhasebe eğitimi; önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora seviyesinde verilerek üniversiteler bu görevi üstlenmektedirler (Karlıklı, 2016).

Muhasebe eğitimi, orta öğretim seviyesinde başlamaktadır. Bu aşamada öğrenciler, muhasebeye karşı tercihlerini belirlemektedirler. Bu noktada, öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik beklentileri ve hedefleri, ilerleyen dönemlerde veya tercih süreçlerinde şekillenmektedir. Lisans ve lisansüstü seviyelere kadar devam etme veya iş hayatına atılma olarak muhasebe eğitimini kendi şartlarına göre şekillendirebilmektedirler (Soylu, 2014).

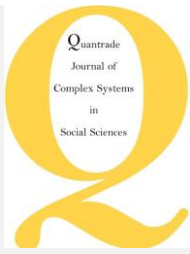
1.4 Turizm ve Muhasebe

Turizm sektörü, hizmet odaklı bir sektördür (Afw, vd., 2021; Çılgınoğlu ve Dalahmetoğlu, 2021) ve bu nedenle turizm işletmelerinde sunulan hizmetin kalitesi büyük önem taşımaktadır (Kılıç ve Eleren, 2009). İşletmeler yüksek kaliteli hizmet sunabilmek için personellerin eğitilmiş olması önemli bir unsurdur (Çılgınoğlu ve Aytuğ, 2021). Ülkemizde, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu eğitilmiş personel talebini karşılamak amacıyla, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerinde turizm eğitimi veren kurumlar bulunmaktadır (Süklüm, 2017). Ayrıca yaygın eğitim kapsamında halk eğitimi merkezleri de turizm kapsamında eğitim vermektedir (Dalahmetoğlu ve Sevim, 2021). Bu noktada eğitim kurumları, sektörün ihtiyaç duyduğu eğitilmiş çalışanları sağlama konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Sektörde faaliyet gösteren işletmeler, hizmet sunabilmek için çeşitli maliyetlere katlanmak zorundadır. Bu nedenle, hizmet kalitesinin yanı sıra maliyetlerin kontrolü de önemli bir konudur. Bunun sağlanmasında muhasebe bilgisi büyük rol oynamaktadır. Bu sebeple, turizm eğitimi kapsamında muhasebe derslerinin de yer alması gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Süklüm, 2017).

Muhasebe, turizm işletmelerinin gelirlerini, giderlerini, varlıklarını ve borçlarını düzenli bir şekilde kaydetmelerini sağlar, işletmenin günlük finansal faaliyetlerini izler, gelir ve gider kayıtlarını tutar, mali raporları hazırlar ve vergi yükümlülüklerini yerine getirir ayrıca işletmelerin finansal bilgilerin takibini kolaylaştırır. Bu bilgiler, işletmenin mali durumunu değerlendirmek, performansını analiz etmek ve karar verme süreçlerinde yol gösterici olmak için kullanılır (Bekçi, 2003). Turizm işletmelerinde kullanılan muhasebe sistemi, diğer endüstrilerde kullanılan muhasebe sisteminden farklılık gösterebilmektedir. Özellikle gelirlerin, nakit işlemlerin ve alacakların doğru bir şekilde kaydedilmesi ve kontrol edilmesi titizlik gerektirir. Bu nedenle, turizm işletmelerinde muhasebenin önemi büyük bir yer tutar (Bekçi, Altunay ve Köse, 2022). Turizm işletmeleri muhasebesinin özelliklerine bakıldığında (Bekci, 2003); Turizm işletmeleri, hizmet yoğun bir sektör olduğundan dolayı harcadıkları personel maliyetleri oldukça yüksektir. Bu maliyetler, işletme gelirlerinin yaklaşık üçte birine kadar ulaşmaktadır, duran varlıkların amortismanları önemli hesap kalemini oluşturmaktadır, üretilen hizmetin stoklanması söz konusu değildir, kredi kartı sistemi yaygın olarak kullanılmaktadır.

2. Araştırmanın Yöntemi

Turizm sektörü, hızla büyüyen ve gelişen bir sektör olup, birçok farklı iş fırsatı sunmaktadır (Uzun, 2020). Muhasebe ise herhangi bir işletmenin finansal süreçlerini yönetmek ve kayıtlarını tutmak için önemli bir fonksiyon sağlamaktadır. Bu nedenle, muhasebe eğitimi alan bireylerin turizm sektöründe çalışma niyetleri incelenmesi önemli bir konudur. Nitelikli personellerin turizm sektöründe istihdam edilmesi turizm sektörünün gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Erbaş,

Temizkan ve Cankül, 2015). Bu bağlamda araştırma, muhasebe eğitimi alan bireylerin muhasebe mesleğine yönelik turizm sektöründe çalışma niyetlerini araştırmayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın amaç ve kapsamına uygun koşut saptanarak araştırma sorularına güvenilir ve geçerli yanıtlar bulunacak yöntem olarak “Örnek Olay Tarama Modeli” kullanılmıştır. Tarama modelleri var olan ya da geçmişten süregelen bir olguyu olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan ve ayrıca temel stratejileri ve yöntemleri belirleyen yaklaşımdır. Örnek olay tarama modeli ise evrendeki var olan bir ögenin (hastane, birey, okul, dernek) derinliğine ve genişliğine kendisi ve çevresi ile olan bağlantılarını tespit ederek, o olgu hakkında bir sonuca ulaşma amacı güdülen modeldir. (Karasar, 2005). Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada veriler, 2023 yılı içerisinde 01 Mayıs ve 30 Haziran aralığında örgün ve yaygın eğitim kurumları aracılığıyla muhasebe eğitimi almış kişilerden toplanmıştır. Çalışma grubu olarak 30 kişi belirlenmiştir. Ayrıca görüşme esnasında konuşmanın akışına göre sorular yöneltilmiş önemli görülen noktalar not edilmiştir. Yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara göre görüşme, gönüllülük esasına dayalı 30 dakika ile 45 dakika arasında yapılmıştır. Not alınan görüşme raporlarından sonra oluşturulan olumlu ve olumsuz temalara göre betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Betimsel analiz, araştırmacının geliştirdiği temaları birbirleri ile ilişkilendirerek veri seti içinde yer alan değişkenler arasındaki farklılıkları ve ilişkileri inceler. Son aşamada ise araştırmacı bu değişkenler arasında bağlantı kurmaya çalışır (Dey, 1993). Alanında uzman kişiler olarak turizm ve muhasebe alanında görev yapan akademisyenlerin de görüşü alınarak araştırmacılara sorulacak olan sorular düzenlenmiştir.

Üç tane görüşme sorusu hazırlanarak paydaşlara şu sorular yöneltilmiştir;

- 1- Aldığınız muhasebe eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 2- Turizm sektöründeki muhasebe uygulamalarına karşı düşünceleriniz nelerdir?
- 3- Turizm sektöründe muhasebe mesleğine yönelik istihdam edilmeyi düşünür müsünüz?

Not alınan görüşme raporları betimsel analiz yöntemiyle önceden belirlenmiş temalar çerçevesinde oluşturulan sorulara göre sınıflandırılmıştır. Nesnel olarak özetlenerek yorumlanmıştır. Bu işlem için öncelikle betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulmuş, ikinci aşamada oluşturulan çerçeveye göre elde edilen bulgular ve veriler tanımlanmıştır. Son olarak tanımlanan bulguların açıklanması ve yorumlanması temalar çerçevesi içerisinde bir araya getirilerek yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılanların demografik özellikleri ve 3 adet soruya verdikleri yanıtlar tarafsız ve net bir şekilde ifade edilmiştir.

Çalışma grubunda yer alan katılımcıların demografik özellikleri şöyledir: Katılımcılardan 20’si kadın, 10’u ise erkektir. Katılımcıların tamamı (%100) 20 ila 35 yaş aralığındadır. Eğitim durumlarına bakıldığında ise; orta öğretim 3 kişi (%10), önlisans 7 kişi (%23,3), lisans 20 kişi (%66,6) olarak eğitim almış bireylerden oluşmaktadır. Katılımcılardan 10 kişi (%33,3) yaygın eğitim kurumlarında 1 kişi (%3) orta öğretim kurumlarında 9 kişi (%30) ön lisans derecesinde 10 kişi de (%33) lisans derecesinde yükseköğretim kurumlarında muhasebe eğitimi alan kişilerden oluşmaktadır. 10 kişi muhasebe departmanında (%33) çalışmaktadır. Diğer geri kalanlar ise mevcut işsizdir. Frekans dağılımı olarak 20 kişi %66,6’lık kısımındadır.

Tablo: 1.1. Değişkenlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Değişkenler	f	%
Yaş Grubu	20-35	30	100
Cinsiyet	Kadın	20	66,6
	Erkek	10	33,3
Eğitim	Lise	3	10
	Önlisans	7	23
	Lisans	20	66,6
	Lise	1	3
	Ön Lisans	9	30

Muhasebe Eğitimi Aldığı Eğitim Düzeyi	Lisans	10	33,3
	Yaygın Eğitim	10	33,3
Meslek	Muhasebe Departmanı	10	33,3
	İşsiz	20	66,6

Tablo 1.1’de araştırmada yer alan katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Bu bağlamda katılımcılara ait yaş grubu, cinsiyet, eğitim, meslek ve muhasebe eğitimi aldığı kuruluşlardaki eğitim düzeyi yer almaktadır.

3.1.1. Muhasebe eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Katılımcılara; “Muhasebe eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar, muhasebe eğitimi genellikle iş dünyasında önemli bir rol oynayan ve çeşitli kariyer fırsatları sunan bir alan olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca muhasebe eğitiminin, gelir ve giderlerin kayıtları, finansal süreçlerin yönetimi, finansal kayıtların tutulması, mali analizlerin yapılması, raporlama ve vergi beyannamelerinin hazırlanması konularında bilgi ve becerilerin kazandırılmasında önemli ve etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Muhasebe eğitimi alan kişilerin işletme yönetimi alanında, SMMM (Serbest Muhasebeci Mali Müşavir) ve YMMM (Yeminli Mali Müşavir) ofislerinde muhasebe personeli olarak, işletmelerin; finans, denetim, ön muhasebe, danışmanlık departmanlarında ve kamu sektörü gibi çeşitli sektörlerde kariyer yapma olanaklarına kapı açtığını belirtmişlerdir. Katılımcıların tamamı (%100) aldıkları muhasebe eğitiminin hem teorik hem de uygulama açısından yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

3.1.2. Turizm sektöründeki muhasebe uygulamalarına karşı düşünceleriniz nelerdir?

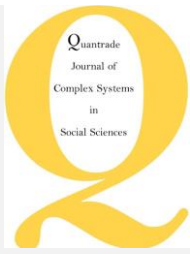
Çalışmada yer alan katılımcılara; “turizm sektöründeki muhasebe uygulamalarına karşı düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların tamamı (30 kişi %100) turizm işletmelerinde uygulanan muhasebe politikalarının karmaşık olduğunu fakat gerekli muhasebe bilgisinin olmasıyla uygulamada sorunsuz bir şekilde işleyebileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar turizm işletmeleri içerisinde yer alan konaklama işletmeleri olarak; oteller, tatil köyleri, pansiyonlar ve benzeri yerlerin muhasebe süreçlerinin diğer işletmelerden farklılık gösterebileceğini aktarmışlardır. Bu bağlamda konaklama işletmelerinin faaliyetleri özellikle konaklamanın yanı sıra yeme içme gelir ve gider kalemlerinin kaydedilmesi ve raporlanması açısından spesifik gereksinimler içerdiğini ifade etmişlerdir.

Katılımcılar, konaklama muhasebesinin, turizm işletmeleri açısından finansal verilerini doğru bir şekilde yönetmek ve işletme sahipleri, yöneticiler ve paydaşlar için uygun raporlamaları sağlamak amacıyla önemli olduğunu ve bunun yanı sıra konaklama işletmeleri için maliyet kontrolü, bütçeleme ve performans analizi gibi stratejik kararlarında da muhasebe verilerine özellikle ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

3.1.3. Turizm sektöründe muhasebe mesleğine yönelik istihdam edilmeyi düşünür müsünüz?

Katılımcılara, “turizm sektöründe muhasebe mesleğine yönelik istihdam edilmeyi düşünür müsünüz? Sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların ifadelerine göre %60’ı (18 kişi) bu soruya olumsuz nitelikte cevap vermiştir. Bu soruya olumsuz yönde cevap veren katılımcıların açıklamaları şu yöndedir; Turizm işletmeleri mevsimsel dalgalanmalardan oldukça etkilenmektedir. Yoğun turist talebinin olduğu mevsimlerde işletmelerin personel ihtiyaçları artmaktadır. Turist talebinin yoğun olmadığı zamanlarda ise işletmeler personellerin işine son vermektedirler. Bu bağlamda devamlı bir iş garantisi sunmadığı için katılımcılar turizm işletmelerinin muhasebeye yönelik kariyer düşünmediklerini belirtmişlerdir.

Bu soruya olumlu yanıt veren katılımcılar (12 kişi %40); muhasebe alanında turizm işletmelerinde kariyer yapabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca genel muhasebe bilgisiyle birlikte turizm sektörünün muhasebe süreçlerini yürütmek, gereksinimlerini anlamak ve uygulamak için muhasebe bilgi birikimine sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Turizm işletmelerinin her alanında nitelikli personele ihtiyaç duyulduğu gibi muhasebe departmanının da nitelikli muhasebe personellerine ihtiyaç olduğunu bu bağlamda turizm sektörünün gelişmesi için gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca turizm sektörünün dinamik yapısı içerisinde yer alan çeşitli işletmelerin muhasebe personeline ihtiyaç duyduğunu bu nedenle muhasebe sürecinde becerilerini kullanma ve geliştirme fırsatlarının bulunduğunu ifade etmişlerdir. Muhasebe eğitimi alan katılımcılar, turizm sektörünü kariyerlerini sürdürmek için uygun bir alan olduğunu ifade etmişlerdir.

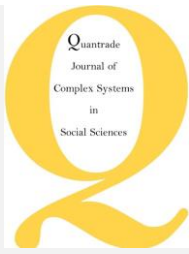

4. Sonuç

Muhasebe meslek elamanlarının mesleki faaliyetlerini kusursuz yürütebilmesi almış oldukları nitelikli muhasebe eğitimi ile olanaklıdır. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen muhasebe eğitimi, alanında uzman kişilerin varlığı ile nitelik kazanmaktadır. Muhasebe eğitiminin teorik ve uygulama olarak verilmesi ayrıca sektörün ihtiyaçlarına göre şekillenmesi eğitim alan kişilerin nitelikli olarak istihdam edilmesine olanak sağlamaktadır. Nitelikli muhasebe personelinin özel-kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmesi sektörün gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte bulunması işletmeler açısından olumlu yönde etki edeceği kaçınılmazdır. Turizm sektörü günden güne büyüyen ve ülkeleri ekonomik olarak kalkındıran bir sektör halinde bulunmaktadır. Turizm sektörü emek yoğun bir sektördür. Bu bağlamda istihdam edilen personellerin nitelikli olması turizm işletmelerinin faaliyetlerinin işleyişine katkı sağlamaktadır. Bunlardan biri de nitelikli muhasebe elamanlarıdır. Nitelikli ve donanımlı muhasebe meslek mensuplarının turizm işletmelerinde istihdam edilmesi de turizm işletmelerinin kalkınmasına yarar sağlayacak bu bağlamda bölgesel olarak gelişmesine de etki edeceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan bireylerin turizm sektöründe çalışma niyetlerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar arasında muhasebe eğitimi alan bireyler ile derinlemesine mülakat tekniğiyle veriler toplanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin verdikleri ifadeler doğrultusunda katılımcıların tamamı aldıkları muhasebe eğitiminin yeterli düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Turizm işletmelerinde uygulanan muhasebe politikalarına karşı ise aldıkları eğitimin yeterli olduğuna sektörün ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar muhasebe mesleğine yönelik turizm işletmelerinde çalışma niyetleri konusunda ifadelerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda katılımcılardan 18 kişi turizm sektöründe çalışmayacağını 12 kişi ise kariyer yapabileceğini belirtmişlerdir. Olumsuz görüşlere bakıldığında, turizm sektörü, mevsimsel dalgalanmalarla birlikte değişken bir yapıya sahip olduğunu ve bu nedenle turizm işletmelerinin genellikle sezonluk çalışma düzenine sahip olduğu ifade edilmiştir. Talep yoğunluğun sezonlara göre değişiklik gösterdiği durumlarda sezon dışı dönemlerde talep düşüşü yaşandığından dolayı turizm işletmeleri personel maliyetlerini düşürmek için işten çıkarmalar yapabileceğini katılımcılar belirtmişlerdir. Bu nedenle katılımcılar turizm sektöründe muhasebe personeli olarak çalışmayacaklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların olumlu görüşlerine bakıldığında ise kariyer olanaklarının olduğunu, turizm işletmelerinin nitelikli personele ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar ayrıca aldıkları eğitimin turizm sektörü içerisinde bilgilerini geliştirme imkanı da bulacaklarını belirtmişlerdir.

Muhasebe eğitimi almış bireylerin turizm sektöründe muhasebe mesleğine yönelik istihdam edilmesi için turizm işletmelerinin düzenleme getirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda turizm işletmelerinin nitelikli muhasebe personellerinin istihdamına yönelik adımlar atması gerekmektedir. Bu yapılacak olan girişimler şu şekildedir:

- Nitelikli muhasebe personellerini seçme ve yerleştirme faaliyetlerinin etkin bir şekilde uygulaması
- Muhasebe departmanında istihdam edilen personellere yönelik iş devamlılığının sağlanması açısından çalışmaların öncelikli olarak uygulanmaya konulması
- Muhasebe personellerinin iş tatmininin sağlanması bu bağlamda personellere ücret ve yeme-içme giderlerinin yeterli seviyede olması
- İstihdam edilen muhasebe personellerine yönelik terfi işlemlerinin uygulanması, ödüllendirme ve başarılarının tanıtımının yapılması
- Etik ilkelere uyulması
- Muhasebe personellerinin eğitimi ve gelişimi sürekli olarak desteklenmesi
- Muhasebe personellerine iyi bir çalışma ortamının sunulmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir.

Kaynaklar

- Acar, D. ve Tetik, N. (2000). *Genel muhasebe*. Isparta: Tuğra Ofset.
- Ayoor, I., ve Ganyam, A. (2019). Effect of accounting information system on financial performance of firms: A review of literature. *IOSR Journal of Business and Management*, 21(5), 39-49.
- Aydoğan, B. (2018). *Mesleki ve teknik anadolu liselerinde muhasebe eğitiminin mevcut durumu, muhasebe eğitiminden beklentiler ve karşılaşılan sorunlar: Çorum ili örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hitit Üniversitesi.
- Afwa, A., Djajasinga, N. D., Sudirman, A., Sari, A. L., Nury, A. ve Adnan, M. (2021). Raising the tourism industry as an economic driver post covid -19 advances in social science, *Education and Humanities Research*, 560,118-123.
- Bekci, İ. (2003). *Konaklama muhasebesi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Cantürk, M. (2022) . *Meslek liselerinde muhasebe eğitiminin uluslararası muhasebe eğitim standartları açısından değerlendirilmesi: Gaziantep ili örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.
- Civek, F., ve Ulusoy, T. (2021). Cam Tavan Sendromu ve Yetenek Yönetimi: Kavramsal Bir Değerlendirme. İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(4), 3264-3281. <https://doi.org/10.15869/itobiad.903765>
- Civelek, M. A., ve Durukan, B. (1997, Nisan 30). *Günümüz koşullarında muhasebe mesleği ve meslek ahlakı*. Uluslararası Muhasebe Sempozyumu. İstanbul.
- Çelik, O. ve Ecer, A. (2009). Efficiency in accounting education: evidence from turkish universities. *Critical Perspectives on Accounting*, 20(5): 614-634.
- Çelik, Y., Civek, F. Ulusoy, T. (2022) Küreselleşmenin Bir Sonucu Olarak Covid-19 Pandemisi ve Hizmet Sektörüne Etkisi, Kitap Bölümü: Acar,E ve A. Oğuz (Ed.) Sosyal Bilimlerde Küreselleşme ve Dijitalleşmenin Etkileri
- Çılgınoğlu, H. (2018). *Uluslararası sağlık turizminin ekonomik, hukuki ve idari yönden değerlendirilmesi: Türkiye'deki hastaneler üzerinde örneklem* [Doktora tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Çılgınoğlu, H., ve Aytuğar, S. (2021). Bolu ili mesleki ve teknik anadolu liseleri yiyecek içecek hizmetleri mutfak dalında yaşanan eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Journal Of Tourism And Gastronomy Studies*, 9(4), 2638-2654.
- Dalahmetoglu, K. B. ve Çılgınoğlu, H. (2021). *The Role of Social Media in Marketing of Gastronomy*. Gastronomy and Hospitality Studies in Tourism. Peterlang: Publisher.
- Dalahmetoğlu, K. B. ve Sevim B. (2021). *Innovations in tourism education. Academic Turkish World Studies: Tourism, Culture, Art and Architecture*. Berlin: Peter Lang.
- Demirkan, Ş. (2001, Mayıs 23-27). *Muhasebe eğitim yöntemleri*, XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Muhasebe Eğitiminde Yeni Ufuklar, Antalya.
- Dey, I. (1993). *Qualitative data analysis: a user-friendly guide for social scientists*. London: Routledge Publications.
- Ersoy, M. (2012). Finansal bilgilerin yönetimi sürecinde muhasebe bilgi sistemi. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 3(6), 9-21.
- Eleren, A.ve Kılıç, B. (2009). Turizm sektöründe hizmet kalitesi ölçümü üzerine bir literatür araştırması. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 1(1), 91-118.
- Erbaş, A., Temizkiran, R. ve Cankül, D.(2015, Mayıs). *Turizmde nitelikli personelin sektöre kazandırılması: Tiyader modeli*. I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015), Konya.
- Figen, Z. (2004). *Muhasebe eğitiminde yeni yaklaşımlar*, XXXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu. Antalya.
- Gönen, S. (2007). *Konaklama işletmelerinde muhasebe organizasyonu ve iç kontrol sisteminin etkinliğinin artırılmasına yönelik bir uygulama*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Hassan, G. (2022). Effect of accounting information system on financial performance of firms: A review of related literatures, *History Of Accounting Thoughts: A Methodological Approach*, 2(1), 57-60.
- Kaya, Y. (2019). Lisans düzeyinde verilen muhasebe eğitiminin uluslararası muhasebe eğitim standartlarını karşılama düzeyine yönelik bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(2), 482-507.
- Karlıklı, M. (2016). *Ortaöğretim kurumlarında verilen muhasebe eğitiminin muhasebecilik mesleğine uygunluğunun değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Karasar, N.(2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları
- Kaya, U. ve Daştan, A. (2004, Mayıs 19-23). *Türkiye'de lisans düzeyinde verilen muhasebe eğitiminin öğrenci-öğretici ve uygulayıcılar açısından değerlendirilmesi*, XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.
- Kalmış, H. ve Yılmaz, B. B. (2004, Mayıs 19-23). *Lisans seviyesindeki muhasebe eğitiminin mevcut durumu ve geliştirilmesi için yapılması gereken geliştirmeler*, XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.

- Kelly, M., Davey, H., ve Haigh, N. (1999). Contemporary accounting education and society. *Accounting Education*, 8(4), 321–340.
- Kurtcebe, E. (2008). 21. *Yüzyılda muhasebe mesleğinin vizyonu*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Kutlu, H. A. (2008). Muhasebe meslek mensupları ve çalışanlarının etik ikilemleri: Kars ve Erzurum illerinde bir araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(2), 143- 170.
- Özkan, M.(2020). Dünden bugüne belirsiz dünyada muhasebe. *Accounting and Financial History Research Journal*, 18, 135-179.
- Pu, D., Shengwei, W., Shufang, J. ve Xiaolei, L. (2009, Ekim 18-20). *The development of multimedia accounting challenges the quality of accounting personnel* [Konferans bildirisi]. 2009 2nd IEEE International Conference on Broadband Network ve Multimedia Technology, Beijing, China.
- Persson, M. E. (Ed.). (2016). *A. c. littleton's final thoughts on accounting: A collection of unpublished essays. studies in the development of accounting thought*. Bingley: Emerald Group Publishing.
- Sürmen, Y., (1998). *Muhasebe*. Trabzon: İber Yayınevi.
- Sevilengül, O. (2007). *Genel muhasebe*. (13. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Süer, H. M. (2007). *Ticaret meslek liselerinde muhasebe eğitimi, muhasebe eğitiminden beklentiler ve karşılaşılan sorunlar* [Yayımlanmamış yüksek lisan tezi]. İstanbul Üniversitesi..
- Süklüm, N. (2017). Turizm eğitimi veren meslek yüksekokulları ders programlarının muhasebe dersleri açısından incelenmesi. *İşletme Bilimi Dergisi (JOBS)*, 5(1), 71-86.
- Şengel, S. (2010). Sürekli muhasebe meslek eğitiminin önemi ve bir değerlendirme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 47(1), 81-94.
- Tosunoğlu, B., Cengiz, S. ve Anadolu, Z. (2018). Uluslararası muhasebe eğitimi standartları kapsamında muhasebe eğitiminin türkiye'deki akademisyenler ve muhasebe meslek mensupları açısından incelenmesi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 5(2): 179-192.
- Türk Dil Kurumu (TDK). <https://sozluk.gov.tr/>
- Ulusoy, T., ve Civek, F. (2020). İnsani İhtiyaçlar Değişiyor Mu? Maslow İhtiyaçlar Hiyarirşisinden Covid-19 İhtiyaçlar Hiyarirşisine Teorik Bir Değerlendirme. *Social Sciences Studies Journal*, 10.
- Uzun, C. (2020). Turizm işletmelerinde inovasyon stratejileri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 23(2), 271-294.
- Yavuz, H. (2014). *Muhasebe bilgi sisteminin işletme yönetim kararları üzerinde etkileri: bartın ilindeki kobi 'ler üzerinde bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Yener, M. L. (1994). *Otel işletmelerinde muhasebe organizasyonu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Yıldız, Z. (2011). Turizm sektörünün gelişimi ve istihdam üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(5), 54-71.
- Yılmaz, B. (2007). Muhasebe standartlarının oluşumu ve uygulanma alanı, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 7(13), 139-153.
- Yay Özer, E. (2023). *Muhasebe bilgi sisteminin işletme yönetim kararları üzerindeki etkileri: Trc3 bölgesindeki kobilere yönelik bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Yıldız, G. (2013). *Genel muhasebe*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, M., (2018). *Türkiye'de muhasebe mesleği istihdam durumu üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.